

**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

Broj: 02-2708/1

Podgorica, 20.02.2018. godine

**VLADA CRNE GORE
GENERALNI SEKRETARIJAT
-n/r generalnom sekretaru, gospođi Nataši Pešić-**

Poštovana gospođo Pešić,

U vezi sa Vašim aktom broj: 07-583/1 od 15. februara 2018. godine, kojim se traži mišljenje na Predlog Zakona o Crnogorskoj razvojnoj banci, koji je Skupštini Crne Gore podnijela grupa poslanika, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Ministarstvo finansija ne podržava koncept na kome se zasniva Predlog Zakona o Crnogorskoj razvojnoj banci. Smatramo da bi zakonsko ustanovljenje državne banke bilo u suprotnosti sa osnovnim opredjeljenjima ekonomske politike Vlade Crne Gore da stvori ekonomski sistem zasnovan na konkurentnom tržišnom privređivanju.

Naime, implementacija politika i ciljeva koje predviđa Predlog zakona već se realizuju preko Investiciono-razvojnog fonda, kao subjekta za podršku realizacije ekonomske politike Vlade Crne Gore.

Investiciono-razvojni fond Crne Gore A.D. (u daljem tekstu: Fond) osnovan je kao jednočlano akcionarsko društvo u skladu sa odredbama Zakona o Investiciono-razvojnog fondu Crne Gore ("Službeni list CG", br. 88/09, 40/10 i 80/17).

Zakonom o Investiciono razvojnom fondu definisana je uloga Fonda kao razvojne institucije čiji je osnovni cilj sveobuhvatni privredni razvoj Crne Gore. Fond je pravno lice koje posluje samostalno i svoju djelatnost obavlja pod uslovima i na način utvrđen Zakonom o Investiciono-razvojnog fondu Crne Gore, Statutom i opštim aktima Fonda, odlukama Centralne banke Crne Gore, rukovodeći se principima opreznog bankarskog poslovanja.

Imajući u vidu značajne promjene u crnogorskoj ekonomiji (u dijelu bankarskog sektora, tržišta kapitala, prioriteta i potreba privrednog razvoja, sveukupnog ekonomskog okruženja, pravne regulative) prepoznata je potreba za prilagođavanjem poslovanja Fonda, njegove misije i ciljeva, daljem privrednom i sveukupnom ekonomskom razvoju.

Fond posluje u cilju podrške ekonomske politike Vlade Crne Gore i podsticanja: ubrzanog privrednog razvoja Crne Gore, dinamiziranja rasta mikro, malih, srednjih i velikih

privrednih subjekata, ravnomjernijeg regionalnog razvoja, konkurentnosti i likvidnosti privrednih subjekata, proizvodnje i usluga orijentisanih prema izvozu, proizvodnje kojom se smanjuje uvozna zavisnost, finansiranja infrastrukturnih projekata, projekata vodosnabdijevanja, tretmana otpadnih voda i zaštite životne sredine, efikasnog sprovođenja i okončanja procesa privatizacije prodajom kapitala stečenog u procesu svojinske i upravljačke transformacije, kao i podsticanja finansiranja drugih projekata od lokalnog, regionalnog i državnog značaja.

Zakonom je uređena djelatnost Fonda, i to:

1) odobravanje kredita, obavljanje faktoringa i drugih oblika otkupa potraživanja i izdavanje garancija kojima se naročito:

- podstiče osnivanje, razvoj i održivost mikro, malih, srednjih i velikih privrednih subjekata i preduzetnika;
- pruža podrška infrastrukturnim projektima, projektima vodosnabdijevanja i zaštite životne sredine;
- finansiraju projekti od lokalnog, regionalnog i državnog značaja;
- podstiče konkurentnost crnogorskih proizvoda i usluga;
- podstiče zapošljavanje;

2) izdavanje garancija za uredno izmirenje obaveza korisnika kredita, čije pokrivanje čine sredstva Garantnog fonda,

3) osiguranje izvoza roba i usluga iz Crne Gore od netržišnih rizika,

4) kreditiranje u funkciji podrške socijalnom preduzetništvu, samozapošljavanju, iniciranju novog investicionog ciklusa i razvoju i jačanju početnog biznisa,

5) obavljanje poslova vezanih za prodaju kapitala u portfelju Fonda,

6) obavljanje ostalih poslova i aktivnosti kojim se obezbjeđuje podrška unaprijeđenju preduzetništva i ekonomskom razvoju, i

7) obavljanje i drugih poslova utvrđenih zakonom.

Fond odobrava kredite direktno ili indirektno, posredstvom banke i drugog pravnog lica ovlaštenog za odobravanje kredita, a poslove osiguranja izvoza Fond obavlja u ime i za račun Crne Gore. Fond može da obavlja i druge poslove koje mu povjeri Vlada kada ocijeni da je to u interesu ekonomskog razvoja Crne Gore.

Poslovanje Fonda nije na teret budžeta Crne Gore, odnosno nije na teret poreskih obveznika Crne Gore. Takođe, Fond posluje po tržišnim principima na obezbjeđivanju najpovoljnijih uslova za klijente, uključujući i bez kamatne kredite.

Fond kroz svoje djelovanje direktno daje podsticaj rastu investicione aktivnosti i kreiranju konkurentnih uslova na tržištu koji motivišu pojedince, preduzetnike, kao i upravljačke strukture preduzeća da osmišljavaju nove ideje za osnaživanje svog poslovanja. Osim toga, kreiranjem diversifikovanog portfolia kreditnih linija, kao i adekvatnog edukativnog programa daje se direktna podrška kreiranju i realizaciji novih preduzetničkih ideja.

Do kraja 2017. godine, Fond je finansirao crnogorsku ekonomiju sa 614,2 mil EUR. Pregled plasiranih sredstava, po godinama, dat je u sledećoj tabeli:

Godina	Odobreni iznos
2010	12,2 mil EUR
2011	17,5 mil EUR
2012	26,3 mil EUR
2013	65,8 mil EUR

2014	71,2 mil EUR
2015	117,1 mil EUR
2016	128,5 mil EUR
2017 ¹	175,6 mil EUR
UKUPNO	614,2 mil EUR

Fond je za 2018. godinu planirao da plasira, najmanje 140 mil EUR (međutim već sad je izvjesno da će taj iznos biti oko 200 mil EUR) za pružanje podrške crnogorskim preduzetnicima, kroz sljedeće kreditne linije:

1. razvoj preduzetništva, kroz podršku posebnim ciljnim grupama (mladi, početnici, žene, visokoškolci, tehnološki viškovi, individualni poljoprivredni proizvođači, zanatlije, inovativno preduzetništvo, ICT biznis, klastera proizvodnja, lica sa invaliditetom i slično);
2. podršku postojećim mikro, malim, srednjim i velikim preduzećima, kroz podsticaj njihovog daljeg rasta i razvoja, sa posebnom pažnjom na prioritetne sektore crnogorske ekonomije (turizam i ugostiteljstvo, poljoprivreda i proizvodnja hrane, proizvodnja, usluge, ICT i slično);
3. podršku preduzećima, kroz održavanja i/ili poboljšanja likvidnosti (kratkoročna kreditna sredstva, refinansiranje postojećih kreditnih sredstava, faktoring finansiranje, trajna obrtna sredstva i slično);
4. podsticaj konkurentnosti crnogorskih proizvoda/usluga na drugim tržištima (kreditna sredstva namijenjena pripremi proizvodnje i uslugama za izvoz) uključujući i osiguranje izvoza;
5. podrška realizaciji green field investicija;
6. podršku infrastrukturnim projektima, projektima od ekološkog, lokalnog i državnog značaja i projektima iz oblasti energetike i energetske efikasnosti.

U narednom periodu ciljevi Fonda će biti usmjereni na:

- Otvaranje novih radnih mjesta i povećanje zaposlenosti;
- Razvoj preduzetništva sa naglaskom na socijalno preduzetništvo kroz podršku posebnim ciljnim grupama (mladi, žene, tehnološki viškovi, zanatlije, osobe sa invaliditetom i sl.);
- Podršku regionalnom razvoju;
- Otvaranje novih preduzeća kao i rast i razvoj postojećih preduzeća;
- Podrška prioritetnim sektorima razvoja (poljoprivreda, turizam, drvoprerađiva i sl.);
- Podrška konkurentnosti crnogorskih proizvoda na drugim tržištima;
- Podrška korišćenju domaćih proizvoda i resursa;
- Održavanje i poboljšavanje likvidnosti;
- Podrška projektima iz oblasti ICT-a;
- Nefinansijska podrška u vidu edukacije i mentorstva
- Saradnja sa relevantnim partnerima u cilju kreiranja optimalnog poslovnog ambijenta
- Obezbeđivanje povoljnih izvora finansiranja na međunarodnom tržištu

Nadalje, u cilju osnivanja Crnogorske razvojne banke, predlagači su predložili obezbjeđivanje 100 miliona eura osnivačkog kapitala od strane države Crne Gore. S tim u vezi, u kontekstu aktuelnih mjera fiskalne konsolidacije, obezbjeđenje dodatnih 100 miliona eura, za navedene potrebe predstavljalo bi dodatno opterećenje za stabilnost javnih finansija.

¹ Godišnjim planom za 2017. godinu kreditni potencijal je planiran je na nivou od 120 mil EUR (60 mil EUR dugoročni krediti, 60 mil EUR kratkoročni krediti). Međutim, plasirano je 175,6 mil EUR (106 mil EUR dugoročni krediti, 69,6 mil EUR kratkoročni krediti/otkup potraživanja).

Uzimajući u obzir trenutno planiranje i ostvarenje budžeta, kao i planirane rashode, kako za ovu, tako i za narednu budžetsku godinu, evidentno je da bi se sredstava morala obezbijediti kroz kreditne aranžmane, što bi povećalo iznos javnog duga za pomenuti iznos.

Uvažavajući navedeno, a imajući u vidu postojanje Fonda kao i njegove aktivnosti vezane za unapređenje poslovnog ambijenta, prije svega kroz kredite malim i srednjim preduzećima, smatramo da je bespotrebno i izuzetno skupo osnivanje Razvojne banke kao institucije koja bi obavljala istovjetne aktivnosti kao Fond, a pri tom preuzela prava i obaveze, kao i imovinu Fonda.

Imajući u vidu navedeno, mišljenja smo da postojeće uređenje Fonda, kao institucije koja je podrška pokretanju ekonomske aktivnosti adekvatnije, racionalnije i transparentnije od osnivanja Razvojne banke.

S poštovanjem,

MINISTAR
Darko Radunović